

CZU 343.2/.7

DECELAREA FUNDAMENTULUI PRINCIPIULUI UMANIST ÎN CADRUL RĂSPUNDERII JURIDICE CIVILE

Ruslan MUNTEANU,
doctorand ICJP al AȘM

REZUMAT

Decelarea fundamentului principiului umanist în cadrul răspunderii juridice civile e posibil doar prin intermediul particularităților răspunderii civile, deoarece prin intermediul lor se reliefează parcursul umanismului ce intersectează această formă a răspunderii juridice. Legislația Republicii Moldova nu cuprinde dispoziții care să definească această instituție juridică. Din acest motiv, ea a rămas o permanentă preocupare a doctrinei dreptului civil. Totalitatea normelor prin care se organizează și funcționează o societate, alcătuiește cadrul normativ al respectivului sistem social. În societatea omenească, nu-i este nimănui îngăduit să încalce sfera drepturilor altei persoane, provocând altcuiva vreun prejudiciu, prin activitatea sau prin abținerea sa. Această normă elementară de conduită nu este circumscrisă exclusiv raporturilor juridice, ci este un foarte vechi precept uman, cunoscut ca o regulă generală de comportare, încă din cele mai îndepărtate vremuri și la cele mai diferite comunități și orânduri sociale.

Cuvinte cheie: răspundere juridică, răspundere civilă, umanism, principiul umanismului.

DETECTION FUNDAMENTAL HUMANIST PRINCIPLES WITHIN CIVIL LIABILITY

SUMMARY

The discovery of the humanist principle into the civil legal liability is possible only through the particularities of the civil liability, because through their course emphasizes humanism intersecting this form of liability. The legislation of the Republic of Moldova does not contain provisions defining this legal institution. For this reason, it has remained a constant concern of the doctrine of civil law. All the rules by which society is organized and functions, constitutes the legal framework of that social system. In human society is not allowed anyone to violate another person's rights field, causing some damage to someone else, by activity or by failing to. This elementary norm of conduct is not limited to legal relationships but is a very ancient human precept, known as a general rule of conduct, from the earliest times and in the most diverse communities and social arrangements.

Keywords: legal liability, civil liability, humanism, the principle of humanism.

Introducere. Actualitatea investigării principiului umanismului în cadrul răspunderii civile și a afirmării continue a acestuia în diverse domenii ale vieții sociale, politice, economice și juridice reprezintă un adevăr incontestabil. Aceasta în condițiile în care în perioadele anterioare aplicarea principiului umanismului crea motive de discuții contradictorii atât în teorie cât și în practică, astăzi, însă, a pretinde un comportament uman, decent, legal este ceva în ordinea lucrurilor și e ceva în conformitate absolută cu reglementările legale. În plus, pe lângă faptul că aplicarea principiului umanismului în cadrul răspunderii civile reprezintă o realitate acceptată practic de majoritatea membrilor societății, evoluția societății face ca reglementările legale să țină pasul cu această evoluție, în consecință

ivindu-se situații noi ce reclamă reglementare legală. Instituție deosebit de largă și complexă a dreptului civil, răspunderea civilă este una din formele de manifestare a răspunderii juridice. Legea noastră nu cuprinde dispoziții care să definească *expressis verbis* această instituție juridică. Din această pricină, ea a rămas o permanentă preocupare a doctrinei dreptului civil. Conceptul de răspundere civilă desemnează un complex de reguli în temeiul cărora autorului unui prejudiciu cauzat printr-o faptă ilicită unei alte persoane îi incumbă obligația de a-l repara sau de a-i oferi o compensație corespunzătoare.

Metode aplicate și materiale utilizate. În procesul studiului au fost aplicate metodele: analiza, sinteza, comparația, conștientizarea logică și statistica. Materialele utilizate le constituie operele savanților

din domeniu, care reprezintă doctrina juridică a României, a Federației Ruse, a Republicii Moldova, precum și legislațiile corespunzătoare.

Rezultatele obținute și discuții.

În viziunea autorilor I. Albu și V. Ursa, răspunderea civilă este definită ca fiind forma răspunderii juridice care constă într-un raport juridic obligațional, în temeiul căruia o persoană este obligată să repare prejudiciul produs alteia prin propria sa faptă sau prejudiciul pentru care este răspunzătoare, în cazurile legal reglementate [1, p. 24].

Răspunderea civilă reprezintă, în opinia autorilor L. Pop, F.I. Popa și S.T. Vidu, care consacră astfel concepția clasică și dominantă, conform căreia răspunderea civilă este în exclusivitate o răspundere reparatorie „acel raport juridic de obligații în care o persoană, numită răspunzătoare, este îndatorată să repare

prejudiciul injust suferit de către o altă persoană” [20, p. 380].

Unii civilişti definesc răspunderea juridică civilă ca sancțiune aplicabilă infractorului sub formă de obligație juridică civilă suplimentară sau de privare a dreptului ce îi aparține [25, p. 354].

Alți autori definesc răspunderea juridică civilă ca pe „una dintre formele constrângerii de stat, ce constă din încasarea de către judecată a sancțiunilor patrimoniale de la infractor în favoarea vătămatului...” [24, p. 158].

Autorul M.L. Gorkovenko consideră că răspunderea juridică civilă trebuie înțeleasă astfel: în urma aplicării acesteia, infractorul culpabil (debitorul), contrar voințelor și năzuințelor sale, este privat de drepturile civile sau este forțat să îndeplinească obligații oneroase suplimentare [23, p. 25].

Legislația civilă a Republicii Moldova nu prevede o definiție concretă a răspunderii civile. În literatura de specialitate autohtonă de asemenea nu există o accepție unică în ceea ce privește definiția răspunderii civile. Astfel, autorul A. Băieșu definește răspunderea civilă ca fiind o formă a constrângerii de stat care constă în delegarea oricărei persoane de a repara prejudiciul cauzat altuia prin fapta sa ilicită prevăzută de lege sau de contract [2, p. 243].

Autorul A. Bloșenco consideră că răspunderea civilă constă în restabilirea stării materiale a persoanei vătămate din contul patrimoniului delincventului sau din contul persoanei responsabile pentru prejudiciul cauzat [7, p. 22].

Autorii S. Baieș și N. Roșca definesc răspunderea civilă ca raport de obligație în temeiul căruia persoana este îndatorată să repara prejudiciul cauzat altuia prin fapta sa ori în cazurile prevăzute de lege, prejudiciul pentru care este răspunzător [3, p. 187].

După prof. E. Cojocaru, răspunderea civilă este o formă a răspunderii juridice care se folosește ca mijloc de apărare a drepturilor subiective civile, precum și un mijloc

de exercitare forțată a obligațiilor contractuale [9, p. 25].

Sensul frecvent al noțiunii de răspundere, indiferent de forma sub care se manifestă, este acela de obligație de a suporta consecințele nerespectării unor reguli de conduită, obligație ce incumbă autorului faptei contrare acestor reguli și care poartă întotdeauna amprenta dezaprobării sociale a unei asemenea conduite [12, p.19].

Astfel, potrivit art. 1398 din CC al RM, „Cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repara prejudiciul patrimonial”. De asemenea, conform textelor din art.1403-1413 din CC al RM, unele persoane sunt obligate să repara și prejudiciul cauzat prin fapta altuia, precum și prejudiciile cauzate de lucrurile și animalele ce le au sub pază juridică sau de ruina edificiilor aflate în proprietatea lor.

După cum vedem, principiul potrivit căruia fiecare om este ținut să răspundă pentru propriile fapte nu este suficient în toate cazurile, deoarece insolvabilitatea totală sau parțială a celui chemat la repararea pagubei ar putea zădărnici instituirea răspunderii civile. De aceea, în scopul apărării intereselor legitime ale persoanelor prejudiciate, legiuitorul are reglementat, pe lângă răspunderea directă pentru fapta proprie, și o altă răspundere, indirectă, complementară, a altor persoane care doar se adaugă și completează răspunderea autorului direct al prejudiciului [22, p. 7].

Răspunderea pentru fapta altuia sau răspunderea indirectă este considerată o specie a răspunderii civile delictuale care derivă de la dreptul comun în materie și care se înfățișează sub forma prezumțiilor de răspundere stabilite de lege în sarcina unor persoane, pentru faptele ilicite cauzatoare de prejudiciu, săvârșite de alte persoane aflate în supravegherea, educarea, îndrumarea sau dispoziția lor [13, p. 216].

Codul civil al RM [8], prin art. 1406, 1407, 1408, stabilește trei cazuri de răspundere delictuală pentru fapta altuia.

Observația care se impune, în

primul rând, este: dacă răspunderea pentru fapta proprie constituie principiul general al răspunderii civile, răspunderea pentru fapta altuia nu poate avea decât un caracter derogator, de excepție, de la regulă [16, p. 68].

Conform doctrinei dreptului civil, unele persoane pot răspunde nu numai pentru fapta altuia, dar și pentru ruina edificiilor aflate în proprietatea lor. Încă din antichitate au fost luate măsuri preventive pentru garantarea acoperirii daunelor care puteau rezulta din ruina edificiilor. Astfel, la Roma, proprietarul edificiului era obligat să dea o cautiune pentru garantarea daunelor eventuale, denumită *cautio damni infecti*, ori să predea vecinului respectiv posesiunea edificiului care amenința cu ruina, pentru ca reparațiile trebuincioase să fie executate pe seama și pe cheltuiala sa [16, p. 69].

Aceeași obligație de reparare a prejudiciului o regăsim și în dreptul francez, o persoană fiind considerată responsabilă din punct de vedere civil atunci când este ținută să repara un prejudiciu suferit de altul. Obligația se naște astfel între victimă și cel responsabil: prima devine creditor, iar cel de-al doilea debitor al reparației, ambii în afara voinței lor. Chiar dacă cel responsabil a dorit producerea prejudiciului, obligația se naște fără ca el să consimtă aceasta: el a dorit prejudiciul, dar nu a intenționat să devină debitor al reparației. Și dacă, prin absurd, ar fi urmărit acest lucru, nu voința sa îl obligă, ci legea. Obligația de reparare se naște chiar de la producerea prejudiciului [17, p. 9].

Răspunderea, ca obligație de a suporta consecințele propriilor acte, este o condiție esențială a libertății. Răspunderea are obiecte diferite. Ea poate fi morală, având ca singură sancțiune vocea interioară a conștiinței individuale, politică – răspunderea guvernanților, penală – răspunderea autorului unei infracțiuni și civilă care este tocmai obligația de a repara prejudiciul pe care o persoană îl cauzează altuia [17, p. 22].

După cum vedem, problema formulării unei definiții unice a răspun-

derii civile a fost și rămâne pentru doctrina dreptului civil una dintre cele mai controversate.

Doctrina e unanimă în a observa că nici legislațiile, nici jurisprudența nu definesc, într-un text anume, categoria răspunderii civile. Observăm că legiuitorul stabilește doar condițiile în raport cu care persoana care nesocotește ceea ce stipulează dispoziția normei juridice este trasă la răspundere, el anunță principiile ei, limitele în care se manifestă una sau alta din speciile sale (răspundere delictuală sau răspundere contractuală), natura și proporțiile sancțiunii juridice care urmează pe fiecare. Pentru a da o definiție răspunderii civile, să vedem care este coraportul dintre răspunderea juridică și răspunderea civilă. După părerea noastră, nu poate fi percepută în profunzime studierea categoriei răspundere juridică numai pornind de la speciile naționale, relevate în doctrinele civiliste, penaliste, dar chiar și dacă poate fi derivată din principiile dreptului pozitiv, modul în care apare la instituțional ni-l oferă ramurile, ba chiar și subramurile, dreptului determinat [18, p. 58].

Noțiunea răspunderii juridice este de maximă generalitate în doctrina dreptului. În acest sens o luăm ca o categorie, în sensul altora – ca normă de drept, raport juridic, subiect de drept etc., spre deosebire de dreptul pozitiv unde nu o întâlnim deloc, ci doar cercetarea ramurilor cutărui ori cutărui drept pozitiv ne-o poate releva într-un mod specific.

Răspunderea juridică este o sinteză conceptuală efectuată de filozofia dreptului și considerată, începând cu sec. al XIX-lea, o categorie proprie teoriei dreptului, pe când instituțiile de răspundere juridică au vechimea dreptului pozitiv, în multiformitatea lui [5, p. 223].

După cum vedem din definițiile răspunderii civile expuse în doctrina națională, răspunderea civilă este o obligație de a repara o daună, o sancțiune pentru fapta ilicită care produce consecințe negative, un raport de constrângere. În acest sens, răspunderea este identificată cu sancțiunea, care, deși sunt aspecte

te ale aceluiași fenomen social, ele sunt diferite.

Autorii citați, dar mai există și alții, restrâng starea categoriei de răspundere civilă la o simplă obligație sau la un raport de constrângere. Putem confirma că această răspundere cuprinde obligația de a suporta sancțiunea pentru încălcarea ilicită a unui drept subiectiv. Este de precizat că în cazul în care autorul unui delict civil își îndeplinește voluntar obligația de reparare a prejudiciului față de victima prejudiciată, el nu face altceva decât să evite exercitarea constrângerii de stat, situație intervenită la inițiativa prejudiciatului în fața instanței de judecată [5, p. 228].

Într-o lucrare autoarea L. Barac [6, p. 41], afirmă: „Dacă răspunderea juridică nu poate fi redusă la o simplă obligație, ea nu este suficient definită nici prin asocierea sa la noțiunea de raport juridic de constrângere”. Autoarea precizează că răspunderea juridică este un complex de drepturi și obligații, iar prin raportul juridic de constrângere se facilitează înțelegerea conținutului răspunderii juridice, nu esența” [6, p. 41].

După cum observăm, în toate definițiile răspunderii civile conținutul ei îl constituie noțiunea de obligație. Logic, orice noțiune are un conținut și o sferă, conținutul fiind dat de aceea ce logica definește drept „note dominante”, identificate sintetic prin definiție, după tradiționala relație *gen proxim* – diferență specifică. Prin urmare, pentru a înțelege mai bine noțiunea de obligație civilă, vom încerca să analizăm elementele definitorii care alcătuiesc conținutul acestei noțiuni [5, p.229].

Etimologic, termenul de obligație provine din cuvântul *obligatio*, care însemna în latina veche *a lega* pe cineva din pricina neexecutării prestației pe care o datora altuia [14, p. 342].

Urmare a dezvoltării societății romane, cu timpul noțiunea de obligație încetează să mai fie înțeleasă doar ca o simplă legătură materială, devenind o legătură pur juridică, în virtutea căreia creditorul îi putea

cere debitorului să dea, să facă sau să nu facă ceva, iar, la nevoie, să recurgă la constrângere pentru asigurarea prestației respective [15, p. 37].

Din literatura juridică de specialitate [11, p. 9], obligația se analizează înainte de toate ca un raport juridic la care participă creditorul și debitorul. Termenul *creditor* sugerează că participantul respectiv a avut încredere (*credere*) în celălalt participant, de vreme ce termenul *debitor* indică faptul că subiectul pasiv datorează (*debit*) o prestație subiectului activ.

În literatura juridică actuală, obligația este definită ca fiind acel raport juridic în conținutul căruia intră dreptul subiectului activ, numit creditor, de a cere subiectului pasiv, numit debitor, să dea, să facă sau să nu facă ceva sub sancțiunea constrângerii de stat în caz de neexecutare de bună voie [21, p. 10].

Pentru a evidenția decelarea fundamentului principiului umanist în cadrul răspunderii juridice civile, considerăm oportun de a prezenta particularitățile răspunderii civile, deoarece prin intermediul lor se reliefează parcursul umanismului ce intersectează această formă a răspunderii juridice:

– răspunderea civilă intervine, în principiu, numai atunci când cel prejudiciat își manifestă interesul, apelând la forța de constrângere a statului. Prin urmare, victima nu aplică singură sancțiunea, ci trebuie să stăruie pe lângă autorități, pentru a asigura tragerea la răspundere a autorului faptei ilicite;

– întrucât regula generală este că răspunderea civilă are ca finalitate satisfacerea intereselor celui prejudiciat prin fapta ilicită, ea devine operantă numai dacă, printr-o asemenea faptă, s-a cauzat un prejudiciu material victimei. În doctrina actuală s-a acreditat ideea că și daunele morale sunt susceptibile de reparațiune;

– sancțiunea civilă aplicată autorului faptei ilicite constă în obligația reparării prejudiciului cauzat și are ca scop satisfacerea intereselor personale ale victimei, înfățișându-

se și ca un factor de prevenție spre a evita săvârșirea pe viitor a unor fapte păgubitoare. Anume prin intermediul sancțiunii civile se relevă cel mai clar fundamentul ei uman, deoarece sancțiunea civilă are un caracter complex, reprezentând un factor de prevenție și un factor reparatoriu, întinderea răspunderii civile fiind proporțională cu întinderea prejudiciului material cauzat.

– răspunderea civilă, în special cea delictuală, intervine, de regulă, numai când fapta ilicită constituie atât o încălcare a dreptului obiectiv, cât și a unor drepturi subiective ale victimei prejudiciate;

– gradul de vinovăție al făptuitorului nu are, în principiu, nici un rol în stabilirea răspunderii civile, deoarece măsura răspunderii civile este dată de quantumul prejudiciului suferit de păgubit și nu de condițiile personale ale făptuitorului. Gradul de culpabilitate are relevanță numai în cazul în care fapta ilicită e săvârșită de mai multe persoane, situație în care fiecare dintre acestea va fi impusă solidar cu celelalte la dezdăunare. În raporturile dintre autori întinderea răspunderii determină potrivit gradului de vinovăție al fiecărei persoane.

– subiectele răspunderii civile pot fi atât persoane fizice, cât și colectivități de persoane, cărora li s-a recunoscut prin lege personalitatea juridică, întrucât sancțiunile civile, având caracter reparatoriu, pot fi aplicate și persoanelor juridice;

– răspunderea civilă are caracter patrimonial, deoarece sancțiunea juridică aplicată autorului faptei ilicite are efect asupra patrimoniului acestuia, și nu asupra sa personal direct, asigurând înlăturarea consecințelor păgubitoare suferite de victimă. Spre deosebire de răspunderea penală, autorul faptei ilicite din dreptul civil nu este impus să execute personal sancțiunea ce i-a fost aplicată, așa cum cel condamnat este silit să execute personal pedeapsa la care a fost condamnat. În condițiile prevăzute de lege, persoana obligată să repare prejudiciul poate fi substituită la executarea acestei obligații de către o altă persoană.

Răspunderea civilă se prezintă sub două forme [4, p. 447]:

– *Răspunderea civilă delictuală* – care intervine în cazul în care o persoană cauzează alteia un prejudiciu prin fapta sa ilicită, fără ca între autorul faptei și cel prejudiciat să existe vreo convenție ori legătură contractuală. Această răspundere se întemeiază pe obligația fiecărei persoane de a nu prejudicia altă persoană. Răspunderea civilă delictuală poate fi:

• Răspunderea pentru fapta proprie (art. 1404, 1405, CC al RM) [8];

• Răspunderea pentru fapta altei persoane (art. 1407-1409 CC al RM) [8];

• Răspunderea pentru lucruri, ruina edificiului, animale (art. 1411-1413, 1425 CC al RM) [8].

– *Răspunderea civilă contractuală* – care intervine în cazul neexecutării sau executării necorespunzătoare a obligațiilor contractuale de către una dintre părțile contractante. Fapta ilicită constă în încălcarea contractului.

Cele două forme ale răspunderii civile au o esență comună, scopul lor fiind repararea prejudiciului cauzat unei alte persoane printr-o faptă ilicită. Angajarea oricărei forme de răspundere dintre cele două, susține autorul D. Baltag, face necesară întrunirea cumulativă, în principiu, a celor patru condiții generale ale răspunderii civile [4, p. 448]:

– Prejudiciul;
– Fapta ilicită;
– Raportul de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu;
– Culpă autorului faptei ilicite și prejudiciabile.

Indiferent că vorbim despre răspunderea civilă delictuală sau despre cea contractuală, scopul acestor instituții este, neîndoielnic, același: contribuie la apărarea drepturilor subiective ale individului, atât ca persoană fizică, dar și juridică, și implicit, la menținerea ordinii sociale. Corelativ rolului pe care-l deține dreptul civil în societatea actuală, în aceeași măsură se identifică și rolul răspunderii civile în cadrul dreptului privat: aplicarea principiului din

dreptul roman *neminem laedere* (a nu vătăma pe nimeni) este elocventă în acest sens, dând aplicabilitate funcțiilor răspunderii civile, asupra cărora vom insista spre finalul acestei lucrări. Continuând în același spirit, reciproca este valabilă, conform adagiului *suum cuique tribuere* (dă fiecăruia ceea ce-i aparține) [10].

Esența răspunderii civile constă în ideea de reparare a unui prejudiciu. În acest sens se afirmă că răspunderea civilă are o funcție reparatorie [19, p. 376].

Concluzie. Răspunderea civilă mai constituie un mijloc de a induce în conștiința oamenilor de a acționa cu o grijă sporită, mereu trează, de a nu prejudicia pe alții, de a respecta drepturile și interesele celorlalți, deci, de a respecta legea, condiție absolut necesară în orice stat de drept. Așadar, în concluzie putem menționa că nașterea și dezvoltarea răspunderii civile nu pot fi cercetate științific decât în legătură cu locul și mai ales cu timpul. Răspunderea juridică nu are puritatea și omogenitatea unei figuri care s-ar fi născut și ar fi trăit numai în mediul abstract al logicii formale. Ea se înfățișează ca o instituție vie, care s-a format în societățile omenești de-a lungul veacurilor.

Referințe bibliografice

1. Albu I., Ursu V. Răspunderea civilă pentru daune morale. Cluj Napoca: Dacia, 1979, 311p
2. Baieș S., Baieșu A. ș.a. Drept civil. Vol.II. Chișinău: 2005, 403p.
3. Baieș S., Roșca N. Drept civil. Partea generală. Drepturi reale. Scheme. Chișinău: 2001, 187p.
4. Baltag D. Teoria generală a dreptului. Chișinău: ULIM, 2010. 536p.
5. Baltag D. Teoria răspunderii și responsabilității juridice. Chișinău: ULIM, 2007. 440p.
6. Barac L. Răspunderea și sancțiunea juridică. București: 1997, 322p.
7. Bloșenco A. Răspunderea civilă delictuală. Chișinău: 2002, 308p.
8. Codul civil al Republicii Moldova. Nr. 1107 din 06 iunie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 22.06.2002, nr. 82-86.
9. Cojocari E. Răspunderea juridică civilă și categoriile ei în drept civil. Anale. ULIM, 1997, p. 25-41.
10. Costachi M.P. Rolul și valențele

actuale ale principiilor și funcțiilor răspunderii civile. http://www.ugb.ro/Juridica/Issue22013/12_Principiile_si_funcțiile_raspunderii_civile.Mirela_Costache.RO.pdf(vizitat: 28.12.2017)

11. Costin M. Marele instituții ale dreptului civil roman. Vol. III. Cluj: Dacia, 1993, 187p.

12. Costin M. Răspunderea juridică. Cluj-Napoca: 1974. 220p.

13. Costin M. Răspunderea pentru fapta altuia. În „Dicționar de drept civil” de M. Costin, M. Mureșan; V. Ursa, București: 1980. 434p.

14. Hanga V. Drept privat roman. București: Ed. Didactică și Pedagogică, 1977. 345p.

15. Hantea D. Cu privire la conținutul noțiunii de obligație civilă. Dreptul, 1998, nr. 5, p. 40-48.

16. Lula I. Observații asupra răspunderii pentru fapta altuia reglementate de art. 1434 alin. (2) din Codul civil. Dreptul, 2001, nr. 7, p. 66-78.

17. Malaurie P., Aynes L. Cours de droit civil. Les obligations. Paris: Ed. Cujas: 1999. 425p.

18. Motică R.T., Mihai Gh. Introducere în studiul dreptului. Vol. II. Timișoara: 1994. 288p.

19. Motică R., Mihai Gh. Teoria generală a dreptului. Timișoara: Almamater, 1999. 410p.

20. Pop L., Popa F.I., Vidu S.T. Tratat elementar de drept civil. Obligațiile. București: Universul Juridic, 2012. 889p.

21. Stătescu C. Drept civil. Teoria generală a obligațiilor. București: 1994. 493p.

22. Stătescu C. Răspunderea civilă delictuală pentru fapta altor persoane. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1984. 358p.

23. Горковенко М.Л. Гражданско-правовая ответственность за нарушение обязательств. În: „Атриум”. Сер.: Юриспруденция. Межвуз. сб. научных статей, nr. 2, Тольятти, 1998, p. 25-32.

24. Гражданское право. Т.1. Учебник, ответ. ред. Е. А. Суханов. М.: БЕК, 1998, p. 431.

25. Гражданское право. Учебник. Изд-е 3-е. Ч. 1. Под ред. А. П. Сергеева, Ю. К. Толстого. М.: Проспект, 1998.550с.

Date despre autor:
 Ruslan MUNTEANU,
 doctorand ICJP al AȘM
 e-mail: rus_lex@mail.ru
 telefon: 068422211

Author info:
 Ruslan MUNTEANU,
 PhD student of the ICJP
 of the ASM
 e-mail: rus_lex@mail.ru

УДК 347.135:004.77

THE INFLUENCE OF SENSE OF JUSTICE ON THE EXECUTION OF TRANSACTIONS IN CONDITIONS OF THE DEVELOPMENT OF INFORMATION SOCIETY

Irina DAVYDOVA,

PhD (Law), Associate Professor, Associate Professor at the Department of Civil Law of National University “Odessa Law Academy”

SUMMARY

The article analyzes the formation and influence the sense of justice on the conclusion of transactions in the conditions of the development of the information society. The positions of scientists regarding the definition of the concept of sense of justice, factors that influence its formation are studied. The conclusion is made: the relevance of the seissues in the context of the active use of IT technologies in modern life, including when making deals; the necessity to consider IT rights in the understanding of civil law, as evidenced by the existence of a large number of IT relations arising in the field of civil law regulation; the necessity to ensure the legal regulation of problems arising in the IT field; the necessity to improve the general cultural level and the level of legal culture, the citizens' sense of justice, educational work, the development of stable stereotypes of lawful behavior and so on with the aim of forming a quality information society.

Keywords: sense of justice, IT-law, IT-relations, digital environment, information society, transaction, contract.

ВЛИЯНИЕ ПРАВОСОЗНАНИЯ НА СОВЕРШЕНИЕ СДЕЛОК В УСЛОВИЯХ РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА

Ирина ДАВЫДОВА,

кандидат юридических наук, доцент, доцент кафедры гражданского права Национального университета «Одесская юридическая академия»

АННОТАЦИЯ

В статье анализируется формирование правосознания и его влияние на заключение сделок в условиях развития информационного общества. Изучены позиции ученых относительно определения понятия правосознания, факторов, которые влияют на его формирование. Делаются выводы относительно: актуальности данных вопросов в контексте активного использования IT-технологий в современной жизни, в том числе при заключении сделок; необходимости рассмотрения IT-права в понимании гражданского права, что подтверждается существованием большого количества IT-отношений, возникающих в сфере гражданско-правового регулирования; необходимости обеспечения правового регулирования проблем, возникающих в IT-сфере; необходимости повышения общекультурного уровня и уровня правовой культуры, правосознания граждан, просветительской работы, выработки устойчивых стереотипов правомерного поведения и т.п. с целью формирования качественного информационного общества.

Ключевые слова: правосознание, IT-право, IT-отношения, цифровая среда, информационное общество, сделка, договор.